

**Втори допълнителен протокол към Европейската конвенция
за взаимопомощ по наказателноправни въпроси
[Страсбург, 8.11.2001 г.]**

Държавите-членки на Съвета на Европа, подписали този протокол,

като имат предвид задълженията си съгласно Статута на Съвета на Европа,

като желаят да допринесат за гарантиране на правата на човека, поддържане на върховенството на закона и опазване на демократичната основа на обществото,

като за тази цел намират за желателно да укрепят своята индивидуална и колективна способност за противодействие на престъпността,

решени да усъвършенстват и допълнят в някои насоки Европейската конвенция за взаимопомощ по наказателноправни въпроси, открита за подписване на 20 април 1959 г. в Страсбург (понататък наричана "конвенцията"), както и Допълнителния протокол към нея, открит за подписване на 17 март 1978 г. в Страсбург;

като вземат предвид Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи, открита за подписване на 4 ноември 1950 г. в Рим, както и Конвенцията за защита на лицата при автоматизирана обработка на лични данни, открита за подписване на 28 януари 1981 г. в Страсбург,

постигнаха съгласие за следното:

Глава I

Член 1 Обхват

Член 1 от конвенцията се заменя със следните разпоредби:

"1. Страните се задължават своевременно да си предоставят, в съответствие с разпоредбите на тази конвенция, възможно най-широка правна помощ в наказателното производство относно престъпленията, които попадат към момента на искането за оказване на помощ под юрисдикцията на съдебните власти на молещата страна.

2. Тази конвенция не се прилага по отношение на привеждане в изпълнение на решения за задържане под стража, присъди или престъпления по военните закони, които не са престъпления по общото наказателно право.

3. Правна помощ може да бъде предоставена и в производства, образувани от административни органи относно

деяния, които поради тяхната неправомерност са наказуеми по националното законодателство на молещата или замолената страна, ако решението може да доведе до производство пред съд, на който са подсъдни наказателни дела.

4. Не се допуска отказване на правна помощ единствено поради обстоятелството, че тя е поискана за деяния, за които юридическо лице може да носи отговорност в молещата страна.

Член 2

Присъствие на длъжностни лица на молещата страна

Член 4 от конвенцията се допълва, както следва, като досегашният текст става алинея 1, а разпоредбата по-долу става алинея 2:

"2. Исканията за присъствие на длъжностни или заинтересувани лица не трябва да бъдат отхвърляни, когато чрез тяхното присъствие предоставената помощ би съответствала в по-висока степен на нуждите на молещата страна и така би отпаднала нуждата от допълнителни искания за оказване на помощ."

Член 3

Временно предаване на задържани лица на територията на молещата страна

Член 11 от конвенцията се заменя със следните разпоредби:

"1. Задържано лице, чието лично явяване е поискано от молещата страна за целите на доказването, с изключение на даването му под съд, се предава временно на нейна територия при условие, че ще бъде върнато в срока, определен от замолената страна и при условията на чл. 12 от тази конвенция, доколкото те са приложими.

Предаването може да бъде отказано ако:

- a) задържаното лице не е съгласно;
- b) присъствието му е необходимо за наказателно производство, което е висящо на територията на замолената страна;
- c) предаването му би продължило срока на неговото задържане, или
- d) съществуват други много важни причини, поради които то не може да бъде предадено на територията на молещата страна.

2. При условията на чл. 2 от конвенцията, в случаите по ал. 1, транзитното преминаване на задържаното лице през територията на трета договаряща страна се разрешава при наличието на молба, придружена с всички необходими документи и изпратена от

Министерството на правосъдието на молещата страна до Министерството на правосъдието на страната, през чиято територия се иска разрешение за транзитно преминаване. Всяка договаряща страна може да не разреши транзитно преминаване за свои собствени граждани.

3. Прехвърленото лице остава задържано на територията на молещата страна и доколкото е възможно, на територията на страната, през която се иска транзит, освен ако страната, от която се иска прехвърлянето, поиска неговото освобождаване."

Член 4

Ред за установяване на връзки

Член 15 от конвенцията се заменя със следните разпоредби:

1. Молбите за оказване на правна помощ и информацията без поискване се изпращат в писмена форма от Министерството на правосъдието на молещата страна до Министерството на правосъдието на замолената страна и се връщат по същия ред. Те могат да бъдат изпращани и пряко от съдебните органи на молещата страна до съдебните органи на замолената страна и връщани по същия ред.

2. Молбите по чл. 11 от тази конвенция и по чл. 13 от втория допълнителен протокол към нея във всички случаи се изпращат от Министерството на правосъдието на молещата страна до Министерството на правосъдието на замолената страна и се връщат по същия ред.

3. Молби за правна помощ във връзка с производствата по чл. 1, ал. 3 от тази конвенция могат да бъдат изпращани и пряко от административните или съдебните органи на молещата страна съответно до административните или съдебните органи на замолената страна и връщани по същия ред.

4. Молби за правна помощ съгласно чл. 18 и 19 от втория допълнителен протокол към конвенцията могат да бъдат изпращани и пряко от компетентните органи на молещата страна до компетентните органи на замолената страна.

5. Молбите по чл. 13, ал. 1 от тази конвенция могат да бъдат изпращани пряко от съответните съдебни органи до компетентните органи на замолената страна, а отговорите се връщат пряко на тези органи. Молби по чл. 13, ал. 2 от конвенцията се изпращат от Министерството на правосъдието на молещата страна до Министерството на правосъдието на замолената страна.

6. Молби за преписи от присъди и мерки съгласно чл. 4 от допълнителния протокол към конвенцията могат да бъдат

изпращани пряко на компетентните органи. Всяка договаряща страна може, по всяко време, чрез декларация, отправена до Генералния секретар на Съвета на Европа, да посочи кои органи определя като компетентни органи по смисъла на тази алинея.

7. В спешни случаи, в които тази конвенция допуска пряко изпращане, то може да бъде извършено чрез Международната организация на криминалната полиция (Интерпол).

8. Всяка договаряща страна, може по всяко време, чрез декларация, отправена до Генералния секретар на Съвета на Европа, да си запази правото да обуслови изпълнението на всички или на определени молби за правна помощ от спазването на едно или повече от следните изисквания:

a) копие от молбата да бъде изпращано на централния орган, посочен в декларацията;

b) молбите, с изключение на спешните такива, да бъдат изпращани на централния орган, посочен в декларацията;

c) при пряко изпращане в спешни случаи, да бъде изпращано копие едновременно и до нейното Министерство на правосъдието;

d) някои или всички молби за правна помощ да се изпращат до нея по канали, различни от предвидените в този член.

9. Молбите за правна помощ и всички други съобщения по тази конвенция или по протоколите към нея могат да бъдат изпращани чрез всички електронни или други телекомуникационни средства, при условие, че молящата страна е готова във всеки момент, при поискване, да предостави писмена разпечатка и оригинала. Всяка договаряща страна, по всяко време, чрез декларация, отправена до Генералния секретар на Съвета на Европа може да установи условията, при които ще приема и изпълнява молби, получени чрез електронни или други телекомуникационни средства.

10. Разпоредбите на този член не засягат действието на разпоредбите на действащи двустранни споразумения или договорености между страните, които предвиждат пряко предаване на молбите за правна помощ между съответните им органи."

Член 5 **Разноски**

Член 20 от конвенцията се заменя със следните разпоредби:

"1. Страните се задължават да не искат възстановяване на разноските, направени във връзка с прилагането на тази конвенция или на протоколите към нея, с изключение на:

а) разноски, направени във връзка с участието на експерти в производство на територията на замолената страна;

б) разноски, направени във връзка с предаването на задържано лице съгласно чл. 13 или 14 от втория допълнителен протокол към конвенцията или съгласно чл. 11 на конвенцията;

с) значителни или извънредни разноски.

2. Молящата страна възстановява на замолената страна разноските за установяване на видеовръзка или телефонна връзка, разноските по обслужването на видеовръзка или телефонна връзка в замолената страна, възнаграждението на осигурените от нея преводачи, както и дневните разноски на свидетелите и пътните им разходи в замолената страна, освен ако страните се споразумеят за друго.

3. Договарящите страни се консултират помежду си за уреждане заплащането на разноските, чието възстановяване може да бъде поискано съгласно ал. 1, б. "с" по-горе.

4. Разпоредбите на този член се прилагат, без да изключват действието на чл. 10, ал. 3 от конвенцията."

Член 6

Съдебни органи

Член 24 от конвенцията се заменя със следната разпоредба:

" Всяка държава, при подписването или при депозиране на документа си за ратификация, приемане, одобрение или присъединяване, посочва в декларация, отправена до Генералния секретар на Съвета на Европа, органите, които определя като съдебни органи по смисъла на тази конвенция. Впоследствие държавата може, по всяко време и по същия ред, да промени условията на декларацията си."

Глава II

Член 7

Отлагане изпълнението на молби

1. Замолената страна може да отложи извършването на действия по молба за правна помощ, ако тези действия биха попречили на разследвания, наказателни преследвания или свързани с тях производства от нейни органи.

2. Преди да откаже или отложи оказването на помощ, замолената страна преценява, при нужда след консултации с молящата страна, дали молбата може да бъде изпълнена частично

или поставена в зависимост от условия, които тя счита за необходими.

3. Отлагането на изпълнението на молба трябва да бъде мотивирано. Замолената страна уведомява молещата страна и за всички причини, които правят невъзможно изпълнението на молбата или биха го забавили съществено.

Член 8 Процедура

Независимо от разпоредбите на чл. 3 от конвенцията, ако в молбата са посочени специална форма или ред, необходими по законодателството на молещата страна, дори когато са неприсъщи на законодателството на замолената страна, последната изпълнява молбата, доколкото исканото действие не противоречи на основни принципи на нейното право, освен ако този протокол предвижда друго.

Член 9 Разпит чрез видеоконференция

1. Ако едно лице се намира на територията на договаряща страна и трябва да бъде изслушано като свидетел или експерт от съдебните органи на друга договаряща страна, а личното явяване на лицето, което трябва да бъде изслушано, на територията на другата страна е невъзможно или нежелателно, тази друга страна може да поиска разпитът да бъде проведен чрез видеоконференция в съответствие с алинеи 2 до 7.

2. Замолената страна е длъжна да се съгласи с провеждането на разпит чрез видеоконференция, ако използването на видеоконференция не противоречи на основни принципи на нейното право и при условие, че разполага с технически средства за провеждане на разпита. Ако замолената страна няма достъп до технически средства за видеоконференция, такива се предоставят на нейно разположение от молещата страна по взаимно споразумение.

3. Наред с информацията по чл. 14 от конвенцията, в молбата за провеждане на разпита чрез видеоконференция се отбелязва причината, поради която личното явяване на свидетеля или експерта е нежелателно или невъзможно, названието на съдебния орган и имената на лицата, които ще проведат разпита.

4. Съдебният орган на замолената страна призовава съответното лице да се яви, при спазване на формата, предвидена в нейното законодателство.

5. Към видеоконференциите се прилагат следните правила:

а) съдебен орган на замолената страна, при нужда подпомаган от преводач, присъства на разпита и осигурява установяването на самоличността на лицето, което трябва да бъде изслушано и спазването на основните принципи на правото на замолената страна. Ако съдебният орган на замолената страна прецени, че по време на разпита се нарушават основните принципи на правото на тази страна, той незабавно предприема нужните мерки разпитът да продължи в съответствие с тези принципи;

б) при необходимост, компетентните органи на молещата и замолената страна уговарят мерките за защита на лицето, което ще бъде изслушано;

в) разпитът се провежда пряко от съдебния орган на молещата страна или под негово ръководство, в съответствие със законодателството на тази страна;

г) по искане на молещата страна или на лицето, което трябва да бъде изслушано, замолената страна, при нужда, осигурява преводач, който да подпомага лицето;

д) лицето, което трябва да бъде изслушано, може да се позове на правото си да откаже да свидетелства, предвидено от законодателството на замолената или молещата страна.

Без да се засяга прилагането на уговорените мерки за защита на лицата, след приключване на разпита, съдебният орган на замолената страна съставя протокол, в който отбелязва датата и мястото на провеждане на разпита, данните на изслушаното лице, данните и функциите на всички други лица от замолената страна, участвали в разпита, положените клетви и техническите условия, при които е проведен разпита. Документът се изпраща от компетентния орган на замолената страна до компетентния орган на молещата страна.

7. Всяка договаряща страна предприема нужните мерки, за да осигури прилагането на своето национално законодателство в случаите, когато свидетели или експерти се изслушват на нейна територия и откажат да свидетелстват при наличието на задължение да се свидетелства или дадат неверни показания, както ако разпита би бил проведен в хода на национално производство.

8. Страните могат по своя преценка да приложат разпоредбите на този член и при разпит чрез видеоконференция с участието на обвиняемия или заподозрения, ако намерят това за подходящо и получат съгласието на своите компетентни съдебни органи. В този случай решението за провеждане на видеоконференция и начинът на провеждането ѝ подлежат на договаряне между участващите договарящи страни, в съответствие с

тяхното национално законодателство и приложимите международни актове. Разпити с участието на обвиняемия или заподозрения се провеждат само с негово съгласие.

9. Всяка договаряща страна може по всяко време, чрез декларация, отправена до Генералния секретар на Съвета на Европа, да заяви, че няма да се ползва от възможността, предвидена в ал. 8, относно прилагане на разпоредбите на този член към разпити чрез видеоконференции с участието на обвиняемия или заподозрения.

Член 10

Разпит чрез телефонна конференция

1. Ако едно лице се намира на територията на договаряща страна и трябва да бъде изслушано като свидетел или експерт от съдебните органи на друга договаряща страна, последната може, ако националното ѝ законодателство предвижда това, да поиска помощ от първата страна за провеждане на разпита чрез телефонна конференция в съответствие с алинеи 2 до 6.

2. Разпитът може да бъде проведен чрез телефонна конференция само ако свидетелят или експертът се съгласи с провеждането му чрез този метод.

3. Замолената страна е длъжна да се съгласи с провеждането на разпит чрез телефонна конференция, когато това не противоречи на основни принципи на нейното право.

4. Наред с информацията по чл. 14 от конвенцията, в молбата за провеждане на разпит чрез телефонна конференция се отбелязва названието на съдебния орган и имената на лицата, които ще проведат разпита, както и обстоятелството, че свидетелят или експертът желае да участва в разпит, проведен чрез такава конференция.

5. Практическите подробности, свързани с разпита, се уговарят между съответните страни. При уговарянето на тези подробности, замолената страна се задължава:

а) да уведоми съответния свидетел или експерт за времето и мястото на провеждане на разпита;

б) да установи самоличността на свидетеля или експерта;

в) да провери дали свидетелят или експертът е съгласен с провеждането на телефонна конференция.

5. Замолената страна може да дава съгласието си - изцяло или отчасти, в зависимост от спазването на разпоредбите на чл. 9, ал. 5 и 7.

Член 11

Предаване на информация без поискване

1. Като не препятстват собствените си разследвания или съдебни производства, компетентните органи на договаряща страна могат, без предварително искане, да изпратят на компетентните органи на друга договаряща страна информацията, получена при собственото им разследване, когато смятат, че разкриването на тази информация би помогнало на получаващата страна да започне или проведе разследване или производство, или би довело до изпращане на молба от получаващата страна съгласно конвенцията или протоколите към нея.

2. Предоставящата страна може да постави условия за използването на тази информация от получаващата страна, в съответствие със собственото си национално законодателство.

3. Получаващата страна е длъжна да спази поставените условия.

4. Всяка договаряща страна може, по всяко време, чрез декларация, отправена до Генералния секретар на Съвета на Европа, да заяви, че си запазва правото да спази условията, поставени от предоставящата страна съгласно ал. 2 по-горе, само ако е била предварително уведомена за естеството на информацията, която ще бъде изпратена и е дала съгласие за изпращането ѝ.

Член 12

Предаване на вещи

1. По искане на молещата страна и без да се засягат правата на трети добросъвестни лица, замолената страна може да предостави вещите, получени чрез престъпление, на молещата страна с цел връщането им на техните законни собственици.

2. При прилагането на чл. 3 и 6 от конвенцията, замолената страна може да се откаже, преди или след като е предала вещите на молещата страна, от правото те да бъдат върнати, ако това би улеснило връщането им на техните законни собственици. Правата на третите добросъвестни лица не се засягат.

3. В случай на отказ от връщане, преди вещите да бъдат предадени на молещата страна, замолената страна се задължава да не упражнява право, свързано с обезпечение, или друго свое право по отношение на тези вещи, съгласно данъчното или митническото законодателство.

4. Отказът по ал. 2 не засяга правото на замолената страна да събере данъци или мита от законния собственик.

Член 13

Временно предаване на задържани лица на замолената страна

1. При наличието на споразумение между компетентните органи на договарящи страни, страна, поискала разследване, за което е нужно присъствието на лице, задържано на нейна територия, може временно да предаде това лице на територията на страната, в която ще бъде проведено разследването.

2. Споразумението урежда подробностите, свързани с временното предаване на лицето, и датата, на която то трябва да бъде върнато на територията на молещата страна.

3. Когато за предаването се изисква съгласието на засегнатото лице, на замолената страна своевременно се изпраща декларация за съгласие или препис от нея.

4. Предаденото лице остава задържано на територията на замолената страна, а при нужда и на територията на страната, от която е поискано разрешение за транзитно преминаване, освен ако страната, която е предала лицето, поиска освобождаването му.

5. Срокът на задържане на територията на замолената страна се приспада от срока на задържане, което засегнатото лице изтърпява или ще бъде задължено да изтърпи на територията на молещата страна.

6. Разпоредбите на чл. 11, ал. 2 и чл. 12 от конвенцията се прилагат *mutatis mutandis* /съответно/.

7. Чрез декларация, отправена до Генералния секретар на Съвета на Европа, всяка договаряща страна може по всяко време да заяви, че преди постигането на споразумение по ал. 1 на този член ще изисква съгласието по ал. 3 по-горе или ще го изисква при условията, посочени в декларацията.

Член 14

Лично явяване на предадени задържани лица

Разпоредбите на чл. 11 и 12 от конвенцията се прилагат *mutatis mutandis* /съответно/ и към лица, задържани в замолената страна, след предаването им за изтърпяване на наказание, наложено в молещата страна, когато молещата страна поиска те да се явят лично за преглед на присъдата.

Член 15

Език на процесуалните документи и съдебните решения, подлежащи на връчване

1. Разпоредбите на този член се прилагат към всяка молба за връчване на документи по чл. 7 от конвенцията или по чл. 13 от допълнителния протокол към нея.
2. Документите и съдебните решения винаги се изпращат на езика или езиците, на които са издадени или постановени.
3. Независимо от разпоредбата на чл. 16 от конвенцията, когато органът, издал книгата, знае или има причини да приеме, че адресатът разбира само някой друг език, книгата или поне най-важните им пасажии се придружават с превод на този език.
4. Независимо от разпоредбата на чл. 16 от конвенцията, за улеснение на органите на замолената страна към процесуалните документи и съдебните решения се прилага кратко резюме на съдържанието им, преведено на езика или на един от езиците на тази страна.

Член 16

Връчване по пощата

1. Компетентните съдебни органи на всяка договаряща страна могат да изпращат пряко по пощата процесуални документи и съдебни решения на лица, които са на територията на друга договаряща страна.
2. Процесуалните документи и съдебните решения се придружават с доклад, в който се отбелязва, че адресатът може да получи информация от органа, посочен в доклада, относно своите права и задължения във връзка с връчването на книгата. Към доклада се прилага ал. 3 на чл. 15.
3. Разпоредбите на чл. 8, 9 и 12 от конвенцията се прилагат *mutatis mutandis* /съответно/ и за връчване по пощата.
5. За връчването по пощата се прилагат и разпоредбите на ал. 1, 2 и 3 на чл. 15.

Член 17

Трансгранично наблюдение

1. Полицейски служители на договаряща страна, които в хода на разследване наблюдават в своята страна предполагаем участник в престъпление, за което може да се поиска екстрадиция, или лице, за което съществуват сериозни основания да се приеме, че

ще допринесе за установяване на самоличността или местонахождението на такъв участник, получават разрешение да продължат наблюдението си на територията на друга договаряща страна, когато последната е допуснала трансгранично наблюдение в отговор на молба за правна помощ, изпратена им предварително. Разрешението може да бъде поставено в зависимост от определени условия.

При поискване наблюдението се поверява на служители на страната, на чиято територия се извършва.

Молбата за правна помощ по първия абзац на ал. 1 се изпраща на орган, определен от всяка договаряща страна, който има правомощия да издаде или изпрати исканото разрешение.

2. Когато поради особената спешност на случая не може да бъде поискано предварително разрешение от другата страна, служителите, които извършват наблюдение в хода на разследване, имат право да продължат отвъд границата наблюдението на предполагаем извършител на престъпление измежду посочените в ал. 6 при спазване на следните условия:

а) определените по ал. 4 органи на договарящата страна, на чиято територия трябва да бъде продължено наблюдението, се уведомяват незабавно за пресичането на границата в хода на наблюдението;

б) незабавно се изпраща молба за правна помощ в съответствие с ал. 1, в която се посочват основанията за пресичане на границата без предварително разрешение.

Наблюдението се прекратява веднага, ако страната, на чиято територия то се провежда, поиска това след уведомление по б. "а" или молба по б. "б", или ако не е получено разрешение в срок от 5 часа след пресичане на границата.

3. Наблюдението по ал. 1 и 2 се извършва само при спазване на следните общи условия:

а) служителите, които извършват наблюдението, трябва да спазват разпоредбите на този член и законодателството на страната, на чиято територия действат. Те трябва да изпълняват указанията на отговорните местни органи;

б) с изключение на случаите по ал. 2, в хода на наблюдението, служителите носят документ, който удостоверява, че е дадено разрешение;

в) служителите, които извършват наблюдението, по всяко време трябва да бъдат в състояние да представят доказателство, че действат в служебно качество;

г) служителите, които извършват наблюдението, могат да носят служебното си оръжие в хода на наблюдението, освен ако

замолената страна изрично е решила друго. Използването на оръжието е разрешено само при законна самоотбрана;

е) забранено е влизането в частни жилища и в места, недостъпни за обществеността;

ф) служителите, които извършват наблюдението, не могат да спират и разпитват наблюдаваното лице, нито да го задържат;

г) всички операции трябва да бъдат докладвани на органите на страната, на чиято територия са били извършени. Може да бъде поискано служителите, които извършват наблюдението да се явят лично;

h) когато бъдат замолени от органите на страната, на чиято територия е било извършено наблюдението, органите на страната, от която идват наблюдаващите служители, оказват помощ за разследването след операцията, в която са участвали, включително в досъдебното и съдебното производство.

4. Договарящите страни посочват служителите и органите, които определят за целите на ал. 1 и 2 от този член чрез декларация, отправена до Генералния секретар на Съвета на Европа при подписването или при депозиране на документа си за ратификация, приемане, одобрение или присъединяване. Впоследствие те могат да променят условията на декларацията си по всяко време и по същия ред.

5. Страните могат на двустранна основа да разширят приложното поле на този член и да приемат допълнителни разпоредби за изпълнението му.

6. Наблюдение по ал. 2 може да бъде извършвано само за някое от следните престъпления:

- убийство с противодържавна цел;
- умишлено убийство;
- изнасилване;
- умишлен палеж;
- подправка на пари или документи;
- въоръжен грабеж и вещно укривателство;
- изнудване;
- отвличане и вземане на заложници;
- трафик на хора;
- незаконен трафик на наркотици и упойващи вещества;
- нарушение на нормативните актове за оръжията и взривните вещества;
- използване на взривни вещества;
- незаконен превоз на токсични и опасни отпадъци;
- незаконно превеждане през граница на чужди граждани;
- сексуална злоупотреба с деца.

Член 18

Контролирани доставки

1. Всяка договаряща страна се задължава да гарантира извършването на контролирани доставки на нейна територия по искане на друга договаряща страна при разследването на престъпления, за които може да бъде поискана екстрадиция.

2. Решението за извършване на контролирани доставки се взема за всеки отделен случай от компетентните органи на замолената страна при спазване на нейното законодателство.

3. Контролираните доставки се извършват по реда, установен в замолената страна. Правомощия да извършват действия, да ръководят или контролират доставките имат компетентните органи на тази страна.

4. Договарящите страни определят компетентните органи по смисъла на този член чрез декларация, отправена до Генералния секретар на Съвета на Европа при подписването или при депозиране на документа си за ратификация, приемане, одобрение или присъединяване. Впоследствие те могат да променят условията на декларацията си по всяко време и по същия ред.

Член 19

Разследване под прикритие

1. Молещата и замолената страна могат да се споразумеят да си оказват помощ при разследване на престъпления от служители, които действат под прикритие или под фалшива самоличност (разследване под прикритие).

2. Решение по молбата се взема във всеки отделен случай от компетентните органи на замолената страна, при съответно спазване на нейното национално законодателство и ред. Времетраенето на разследването под прикритие, подробните условия и правното положение на съответните служители в хода на разследване под прикритие се уговарят от страните при спазване на тяхното национално законодателство и ред.

3. Разследването под прикритие се извършва по реда, предвиден в законодателството на страната, на чиято територия се осъществява. Участващите страни си сътрудничат за осигуряване на подготовката и контрола върху разследването под прикритие и за предприемане на мерки за сигурността на служителите, които действат под прикритие или под фалшива самоличност.

4. Договарящите страни, при подписването или при депозиране на документа си за ратификация, приемане, одобрение или присъединяване, чрез декларация, отправена до Генералния секретар на Съвета на Европа, определят компетентните органи по смисъла на ал. 2 на този член. Впоследствие те могат да променят условията на декларацията си по всяко време и по същия ред.

Член 20

Съвместни екипи за разследване

1. Компетентните органи на две или повече договарящи страни могат по взаимно споразумение да сформират съвместен екип за разследване за конкретна цел и за ограничен срок, който може да бъде продължен по взаимно съгласие, за да се разследва престъпление в една или повече от страните, сформирали екипа. Съставът на екипа се определя в споразумението.

По-конкретно, съвместен екип за разследване може да бъде сформиран, когато:

а) разследване на престъпление от една от договарящите страни изисква трудни и сложни проучвания, свързани с други договарящи страни;

б) някои договарящи страни извършват разследване на престъпление, при което обстоятелствата по делото изискват координирани успоредни действия в участващите страни.

Молба за сформирание на съвместен екип за разследване може да бъде отправена от всяка от заинтересуваните договарящи страни. Екипът се сформира в една от страните, в които се очаква да бъде проведено разследването.

2. Наред с информацията, посочена в приложимите разпоредби на чл. 14 от конвенцията, молбите за сформирание на съвместен екип за разследване съдържат предложения за състава на екипа.

3. Съвместният екип за разследване действа на територията на договарящите страни, които са го сформирали, при спазване на следните общи условия:

а) ръководителят на екипа трябва да бъде представител на компетентния орган, който участва в разследването от името на договарящата страна, в която действа екипът. Ръководителят на екипа действа в пределите на компетентността си по националното законодателство;

б) екипът извършва действията си съгласно правото на страната, в която действа. Членовете и командированите членове на

екипа изпълняват задачите си под ръководството на лицето по б. "а", като вземат предвид условията, поставени от техните собствени органи в споразумението за сформирание на екипа;

с) договарящата страна, в която действа екипът, предприема нужните организационни мерки за извършване на операциите му.

4. "Членове" по смисъла на настоящите разпоредби са членовете на съвместния екип за разследване от договарящата страна, в която действа екипът, а "командировани членове" са членовете от договарящи страни, различни от тази, в която действа екипът.

5. Командированите членове на съвместния екип за разследване имат право да присъстват при извършването на следствени действия в договарящата страна, където се провежда операцията. Ръководителят на екипа, поради особени причини, в съответствие със законодателството на договарящата страна, в която действа екипът, може да вземе друго решение.

6. В съответствие със законодателството на договарящата страна, в която действа съвместният екип за разследване, ръководителят на екипа може да възложи на негови командировани членове да извършат някои следствени действия, когато за това има одобрение от компетентните органи на страната, където се провежда операцията и от командироващата страна.

7. Когато на съвместния екип за разследване е нужно предприемането на следствени действия в една от договарящите страни, сформирали екипа, командированите членове от тази страна могат да поискат от нейните компетентни органи да извършат действията. В същата страна искането за извършване на тези действия се преценява при условията, които биха се прилагали, ако такова искане е направено в хода на национално производство.

8. Когато съвместният екип за разследване има нужда от помощ от договаряща страна, не участвала в сформирането на екипа, или от трета държава, компетентните органи на държавата, където се провежда операцията, могат да отправят искане за оказване на помощ до компетентните органи на другата заинтересована държава в съответствие с приложимите актове или договорености.

9. В съответствие с националното законодателство на своята страна и в пределите на своята компетентност, командирован член на съвместния екип за разследване може да предоставя на екипа информация, с която разполага командированата го страна, за целите на разследването, извършвано от екипа.

10. Информация, правомерно получена от член или от командирован член при работа в съвместен екип за разследване,

която не е достъпна на компетентните органи на договарящите страни по друг начин, може да бъде използвана за следните цели:

- a) за целите, за които е сформиран екипът;
- b) с предварителното съгласие от договарящата страна, в която е получена информацията - за разкриване, разследване и търсене на наказателна отговорност за други престъпления. Съгласие може да бъде отказано само в случаи, в които използването на информацията би създадо опасност за разследването на престъпление в съответната договаряща страна или в които същата страна може да откаже оказването на помощ;
- c) за предотвратяване на непосредствена и сериозна заплаха за обществената сигурност и, без да се засяга действието на б. "b", ако впоследствие бъде започнато разследване на престъпление;
- d) за други цели, доколкото това е уговорено между страните, сформирали екипа.

11. Този член не засяга действието на други съществуващи разпоредби или договорености относно формирането или дейността на съвместни екипи за разследване.

12. Доколкото законодателството на участващите договарящи страни или разпоредбите на нормативен акт, приложим в отношенията помежду им, допускат това, може да бъде уговорено в дейността на екипа да участват лица, които не са представители на компетентните органи на страните, сформирали екипа. Тези лица нямат правата, които настоящата разпоредба предоставя на членовете или командированите членове на екипа, освен ако споразумението изрично предвижда друго.

Член 21

Наказателна отговорност на длъжностните лица

В хода на операциите по чл. 17, 18, 19 или 20, длъжностните лица на договаряща страна, където не се провеждат операциите, се смятат във връзка с престъпленията, извършени от или срещу тях, за длъжностни лица на страната, където се провеждат операциите, освен ако участващите договарящи страни са се споразумели за друго.

Член 22

Гражданска отговорност на длъжностните лица

1. Когато длъжностни лица на една договаряща страна действат в друга договаряща страна, в съответствие с чл. 17, 18, 19 или 20, първата страна отговаря за всички вреди, причинени от тях по време на операциите им, в съответствие със законодателството на страната, на чиято територия се извършват операциите.

2. Страната, на чиято територия са причинени вредите по ал. 1, дължи обезщетение за тях според законовите разпоредби относно вреди, причинени от нейни длъжностни лица.

3. Страната, чиито длъжностни лица са причинили вреди на лице на територията на друга договаряща страна, изцяло възстановява на последната сумите, които тази друга страна е изплатила на пострадалите или на техни представители или правоприемници.

4. Без да се засяга упражняването на правата ѝ спрямо трети лица и с изключение на случаите по ал. 3, в случаите по ал. 1 всяка договаряща страна е длъжна да се въздържа от търсене на обезщетение за вредите, които са ѝ причинени от друга договаряща страна.

5. Разпоредбите на този член се прилагат при условие, че договарящите страни не са се споразумели за друго.

Член 23

Защита на свидетели

Когато договаряща страна поиска правна помощ по конвенцията или по някой от протоколите към нея във връзка със свидетел, който е изложен на заплахи или се нуждае от защита, компетентните органи на молещата и замолената страна полагат усилия да уговорят мерки за защита на съответното лице, в съответствие с националните си законодателства.

Член 24

Временни мерки

1. По молба на молещата страна замолената страна може да предприеме временни мерки в съответствие с националното си законодателство, с цел опазване на доказателства, запазване на съществуващо положение или защита на застрашени правни интереси.

2. Замолената страна може да уважи молбата частично или при спазване на определени условия, по-специално срок на временните мерки.

Член 25 **Поверителност**

Молещата страна може да поиска от замолената страна да не огласява факта на получаване на молбата и нейното съдържание, ако и доколкото това не е нужно за изпълнението ѝ. Ако замолената страна не може да спази изискването за поверителност, тя своевременно уведомява молещата страна.

Член 26 **Закрила на данни**

1. Личните данни, предадени от една договаряща страна на друга, в изпълнение на молба по конвенцията или по някой от протоколите към нея, могат да бъдат използвани от страната, на която са предадени само:

- а) за целите на производство, към което се прилага конвенцията или някой от протоколите;
- б) за друго съдебно или административно производство, пряко свързано с производство по б. "а";
- в) за предотвратяване на непосредствена и сериозна заплаха за обществената сигурност.

2. Такива данни могат да бъдат използвани за други цели, ако за това е дадено предварително съгласие от договарящата страна, от която са предадени данните, или от субекта на данните.

3. Всяка договаряща страна може да откаже да предаде лични данни, получени при изпълнението на искане по конвенцията или по някой от протоколите към нея, когато:

– тези данни са защитени според националното ѝ законодателство и

– договарящата страна, на която трябва да бъдат предадени данните, не е страна по Конвенцията за защита на лицата при автоматизирана обработка на лични данни, открита за подписване на 28 януари 1981 г. в Страсбург, освен ако тази страна се задължи да осигури на данните защитата, поискана от предоставящата страна.

4. Договаряща страна, която предава лични данни, получени вследствие изпълнението на молба по конвенцията или по някой от протоколите към нея, може да поиска от договарящата

страна, на която са предадени данните, информация за начина, по който те са били използвани.

5. Всяка договаряща страна може, чрез декларация, отправена до Генералния секретар на Съвета на Европа, да постави изискване в смисъл, че при производства, при които тя би отказала или ограничила предаването или използването на лични данни в съответствие с конвенцията и някой от протоколите към нея, личните данни, предадени на друга договаряща страна, ще бъдат използвани от последната за целите по ал. 1 само с предварителното съгласие на предалата ги страна.

Член 27

Административни органи

Страните могат по всяко време да посочат кои органи определят като административни органи по смисъла на чл. 1, ал. 3 от конвенцията, чрез декларация, отправена до Генералния секретар на Съвета на Европа.

Член 28

Съотношение с други договори

Разпоредбите на този протокол не засягат действието на нормите с по-широк обхват, които се съдържат в двустранни или многостранни споразумения, сключени между договарящите страни в изпълнение на член 26, ал. 3 от конвенцията.

Член 29

Приятелско уреждане

Европейският комитет по наказателноправни въпроси трябва да бъде уведомяван за тълкуването и прилагането на конвенцията и протоколите към нея, и предприема всички необходими стъпки за улесняване на приятелското уреждане на трудностите, възникнали при прилагането им.

Глава III

Член 30

Подписване и влизане в сила

1. Този протокол е открит за подписване от държавите-членки на Съвета на Европа, които са страни по конвенцията или са

я подписали. Той подлежи на ратифициране, приемане или одобрение. Държава, която подписва протокола, може да го ратифицира, приеме или одобри само ако преди това или едновременно ратифицира, приеме или одобри конвенцията. Документите за ратификация, приемане или одобрение се депозират при Генералния секретар на Съвета на Европа.

2. Протоколът влиза в сила на първия ден от месеца, следващ изтичането на тримесечен срок от датата на депозиране на третия документ за ратификация, приемане или одобрение.

3. По отношение на всяка подписала държава, която впоследствие депозира документа си за ратификация, приемане или одобрение, протоколът влиза в сила на първия ден от месеца, следващ изтичането на тримесечен срок от датата на депозиране.

Член 31

Присъединяване

1. Всяка държава, която не е член на Съвета на Европа и се е присъединила към конвенцията, може да се присъедини към този протокол след влизането му в сила.

2. Присъединяването се извършва чрез депозиране на документ за присъединяване при Генералния секретар на Съвета на Европа.

3. Протоколът влиза в сила за всяка присъединила се държава на първия ден от месеца, следващ изтичането на тримесечен срок от датата на депозиране на документа ѝ за присъединяване.

Член 32

Териториално действие

1. При подписването или при депозиране на документа си за ратификация, приемане, одобрение или присъединяване, всяка държава може да определи територията или териториите, на които ще се прилага този протокол.

2. Впоследствие, чрез декларация, отправена до Генералния секретар на Съвета на Европа, всяка държава може да разпростре действието на протокола върху друга територия, определена в декларацията. Протоколът влиза в сила за тази територия на първия ден от месеца, следващ изтичането на тримесечен срок от датата, на която Генералният секретар е получил декларацията.

3. Всички декларации, подадени съгласно предходните алинеи, могат да бъдат оттеглени по отношение на всяка посочена в тях територия, чрез уведомление, отправено до Генералния секретар. Оттеглянето влиза в сила на първия ден от месеца, следващ изтичането на тримесечен срок от датата, на която Генералния секретар е получил уведомлението.

Член 33

Резерви

1. Резервите, формулирани от договаряща страна към разпоредба на конвенцията или протокола към нея, се прилагат и към този протокол, освен ако страната заяви друго при подписването или при депозиране на документа си за ратификация, приемане, одобрение или присъединяване. Същото важи за декларациите, направени във връзка или по силата на разпоредба на конвенцията или на протокола към нея.

2. При подписването или при депозиране на документа си за ратификация, приемане, одобрение или присъединяване всяка държава може да заяви, че се възползва от правото да не приеме изцяло или частично чл. 16, 17, 18, 19 и 20. Други резерви не се допускат.

3. Всяка държава може изцяло или частично да оттегли резерва, която е направила съгласно предходните алинеи, чрез декларация, отправена до Генералния секретар на Съвета на Европа, която влиза в сила в деня на получаването ѝ.

4. Договаряща страна, формулирала резерва по разпоредба на протокола измежду посочените в ал. 2, не може да претендира прилагане на същата разпоредба от друга договаряща страна. Ако резервата е частична или условна, договарящата страна може да претендира прилагане на същата разпоредба до степента, до която я е приела.

Член 34

Денонсиране

1. Всяка договаряща страна може да денонсира този протокол, чрез уведомление, отправено до Генералния секретар на Съвета на Европа.

2. Денонсирането влиза в сила на първия ден от месеца, следващ изтичането на тримесечен срок от датата, на която Генералният секретар е получил уведомлението.

3. Денонсирането на конвенцията води автоматично до денонсиране на този протокол.

Член 35 **Уведомления**

Генералният секретар на Съвета на Европа уведомява всички държави-членки на Съвета на Европа и всяка държава, присъединила се към този протокол, за:

- a) всяко подписване;
- b) депозирането на всеки документ за ратификация, приемане, одобрение или присъединяване;
- c) всяка дата на влизане на протокола в сила, съгласно чл. 30 и 31;
- d) всеки друг акт, декларация, уведомление или съобщение, свързани с този протокол.

В уверение на горното, долуподписаните, надлежно упълномощени за тази цел, подписаха този протокол.

Съставена в [Страсбург] на [осмия] ден от [ноември] 2001 г. на английски и френски език, като двата текста имат еднаква сила, в един екземпляр, който се депозира в архивите на Съвета на Европа. Генералният секретар на Съвета на Европа изпраща заверени копия на всяка държава-членка на Съвета на Европа и на държавите нечленки, присъединили се към конвенцията.